

Kitörés

Alkotók: Kasza Petra, Zalányi Csaba

Műfaj: performansz

Helyszín: Tihanyi művésztelep

Dokumentáció: videó, fotósorozat

Mennyire vagyunk szabadok?

A döntéseinket, az életutunkat, az identitásunkat mennyire irányítják mások: a társadalom, a környezet, a politika, a vallás, a család?

Mennyire építették ők ránk születésünktől kezdve saját eszméiket és ideáljait arról, kik lehetünk és hogy kinek kell lennünk?

Ki tudunk-e ebből törni? Lehetünk-e mások?

Ezek a gondolatok és kérdések merültek fel bennünk egy beszélgetés során a tihanyi majorság udvarán sétálva.

A munkánk előkészítése során továbbá sokszor felmerült a bezártság témaköre is, egy olyan világba, melyben az emberek, mint mechanikus fogaskerekek működtetnek egy rendszert, mely nem vesz figyelembe semmit és senkit, ami nem azt építi. Nem ad teret az élet autentikusságának és egyszerűségének, az értékeket számban méri és az érzést, mint a gyengeség kiirtandó hibájának tekinti. Az elnyomás az élet normájává vált és szisztematikusan arra vagyunk képezve, hogy ezt elfogadjuk.

Ez a téma fokozottan előtérbe kerül az életünkben, mivel semmilyen élet-modell nem áll előttünk, amit szívből követhetnénk. Mindketten úgy érezzük, egy olyan környezetben élünk, ami nem fogadja el a máságot, ami nem fogad el bennünket annak, akik vagyunk. Ők nem tűrnek minket, ennek ellenére nekünk viszont tűrnünk kell a bezártságot. Úgy érezzük olyan életre nincs lehetőségünk amire vágyunk, a mai elidegenedett, fogyasztás központú világban a művészetek iránt vonzódva a művészet tere elveszett és ezirányú gondolkodásunk nem tud kibontakozni, hisz lesújtanak a világ „terhei”.

Az előadásunkban próbáltuk összefoglalni és bemutatni ezt a kollektív érzést, melyet legtöbbünk átélt már.

A helyszínen talált romos, egykori szakrális épület maradéka inspirálta a beszélgetésünket, amiből végül a performanszunk is született. Az ajtók után maradt emberre szabott üres tér vonzotta a tekintetünket és testünket, tudtuk, itt szeretnénk alkotni. Rengeteg gondolat felmerült bennünk, már csupán a schova nem vezető ajtók látványától. Egy másvilágba való átjutás szimbóluma lehet, egy olyan helyre, ami ugyanúgy néz ki, mint az előző, viszont fundamentálisan megváltozik minden. Az ajtó, mint az új lehetőségek nyitja. Ami viszont magával ragadott bennünket, az a fal, mint köztes térbe való belépés. Mikor odaálltunk, a fal

részének éreztük magunkat, ebből született a koncepciónk látványi eleme. A performansz helyszíne így már adott volt, a következő lépésekben gondoskodtunk arról, hogy a választott térnek és a felhasznált anyagoknak egyaránt szimbólikus jelentéseket tulajdonítsunk:

- az ajtórés, mint az életben elfoglalandó helyünk;
- a testünk, mint maga az életünk;
- a téglá, az iszap és a széna, mint a ránk nehezedő szerepek, amiket be kell töltenünk;
- a borostyán, ami átsző mindent és születéstől kezdve folyamatosan leköti.

A 25 perces performansz mozzanatai a következő szerint zajlottak: megérkezés a helyünkre az ajtónyílásba, először guggoló pózban, majd az ebből való felemelkedés és a tér kitöltése. Erre úgy tekintettünk, mint a beleszületése a rendszerbe és az elvárások már ilyen hamar befolyással vannak az életre. Ezután megjöttek az építők, akiknek a feladata a teljes testünk beépítése a falba volt. Rájuk úgy gondoltunk, mint a hozzánk közel álló személyekre, valamint a társadalom olyan tagjaira, akiknek döntései hatással vannak ránk. Rétegenként haladtak, felváltva használva az anyagokat és mindkettőnket hasonló ütemben építettek be. Miután elvégezték a munkájukat, elhagyták a terepet, visszatértek saját személyiségükhöz és csatlakoztak a nézőkhöz. Ezután vártunk. Engedtük a téglákat nehezedni ránk, hagytuk, hogy vésődjenek éleik a bőrünkbe, túrtuk a szalmaszálak csiklandozását és szúrását az arcunkon, éreztük a nap égető sugarait a csupasz hátunkon, ami elől nem tudtunk elbújni. Mikor a fal szorítása már elviselhetetlenné vált, elkezdtük azt lebontani magunk körül és amint elég terünk lett hozzá teljesen kitörtünk szorításából. A felszabadultság érzése késleltetve érkezett, ugyanis először a meggyötörtséget kellett leküzdenünk. Ekkor láttuk meg először egymást, és így tudatosult bennünk, hogy nem vagyunk egyedül, nem egyedül harcolunk. Szembenéztünk, biztosítva a másikat a támogatásunkról és tovább indultunk felfedezni saját utunkat. A legvégén pedig, mint régi barátok, újra összetalálkoztunk, ez egy reményteli pillanat volt, egy olyan jövőt elképzelve, ahol ki tudunk teljesezni, támogatásra lelünk és megtaláljuk azt az utat, amit önként járunk.

A nézők nem kaptak semmilyen segítő információt a kezdést megelőzően, mivel teret akartunk hagyni a teljesen szabad asszociációnak és csupán az érzéseinkkel kommunikálni. A performanszt nem előzte meg próba, így egy egyszeri katarzis élmény volt számunkra is. A helyszín szakralitása és a természeti környezet, olyan háttérrel biztosított, mely kiragadott minket a jelenből és ezáltal inklúzívvá és mindenki számára relevánssá tette a látottakat. Úgy választottuk meg az időpontot, hogy a nap hátulról világítson meg minket. Ez a fény, amikor felépült a fal körénk, teljesen eltűnt, majd újra előtörték ragyogó sugarai, miután ledöntöttük azt.

